

Yttrande från Regionkommittén om "Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut 1419/1999/EG av den 25 maj 1999 om att inrätta en gemenskapsåtgärd för evenemanget 'Europeisk kulturhuvudstad' för åren 2005 till 2019"

(2004/C 121/04)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE med beaktande av

Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut 1419/1999/EG av den 25 maj 1999 om att inrätta en gemenskapsåtgärd för evenemanget "Europeisk kulturhuvudstad" för åren 2005 till 2019 (KOM(2003) 700 slutlig – 2003/0274 COD),

rådets beslut av den 3 december 2003 att rådfråga kommittén i detta ärende i enlighet med EG-fördragets artikel 151.5,

presidiets beslut av den 6 november 2004 att ge utskottet för kultur och utbildning i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet,

utkastet till betänkande från Europaparlamentets utskott för kultur, ungdomsfrågor, utbildning och media och idrott om KOM(2003) 700 slutlig,

Europaparlamentets och rådets beslut nr 1419/1999/EG av den 25 maj 1999 om att inrätta en gemenskapsåtgärd för evenemanget "Europeisk kulturhuvudstad" för åren 2005 till 2019,

Regionkommitténs yttrande om Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättandet av ett gemenskapsinitiativ till förmån för evenemanget 'Europeisk kulturhuvudstad' (CdR 448/97 fin) ⁽¹⁾,

det utkast till yttrande (CdR 393/2003 Rév. 1) som antogs av utskottet för kultur och utbildning den 19 februari 2004 (föredragande: Annette McNamara, ledamot av Cork County Council och South West Regional Authority (IE-AE),

Mot bakgrund av ovanstående antog Regionkommittén vid sin 54:e plenarsession den 21–22 april 2004 (sammanträdet den 21 april) enhälligt följande yttrande:

1. Regionkommitténs synpunkter

1.4 Kommittén är också införstådd med att detta förslag är resultatet av en samrådsprocess med de nuvarande och nya medlemsstaterna.

Europeiska kulturhuvudstäder

1.1 Regionkommittén ser arrangemanget Europeiska kulturhuvudstäder som en perfekt plattform för goda förebilder och stöd, och för att berika och få erfarenhet av det vidare kulturella perspektiv som följer av EU:s utvidgning.

1.2 Kommittén vill lyfta fram de enorma fördelar, och då inte bara de kulturella, och den ära som dessa städer erfar när de blir utsedda till kulturhuvudstad.

1.5 Samtidigt som kommittén välkomnar förslaget syfte vill vi dock med kraft framhålla att alla medlemsstater, oavsett när de blivit medlemmar i unionen, skall behandlas lika och att förslaget till ändring av beslut nr 1419/1999 inte får utgöra ett försök – eller användas för – att göra en åtskillnad mellan medlemsstaterna.

1.6 Trots detta anser kommittén att kommissionen borde ha ägnat större uppmärksamhet åt urvalsprocessen och dess genomförande genom ändringar i beslut 1419/1999/EG.

Kommissionens ändringsförslag

1.3 Regionkommittén välkomnar de avsikter som kommissionen uttrycker i sitt ändringsförslag och som innebär att det blir möjligt för de nya medlemsstaterna att så snart som möjligt medverka i kulturhuvudstadsarrangemanget, dvs. att de slipper vänta ända till år 2020 för en uppdaterad turordning för deras medverkan.

1.7 Att från och med år 2009 utse två kulturhuvudstäder per år kan ses som en urholkning av kulturhuvudstadsbegreppets status, men kommittén anser ändå att ett sådant förslag är den bästa lösningen om man så tidigt som möjligt vill involvera städer i de nya medlemsstaterna och ändå ha kvar den överenskomna nomineringsturordningen för nuvarande medlemsstater (bilaga I till beslut 1419/1999/EG), där man i en del städer kanske redan håller på att förbereda sig inför en utnämning.

⁽¹⁾ EGT C 180, 11.6.1998, s. 70.

1.8 Att ha två kulturhuvudstäder samtidigt kan komma att ge en rättvisare bild av den rika och mångskiftande kultur som finns i Europa, inte minst efter EU:s utvidgning.

1.9 Kommittén ser med oro på att den ändrade bilagan med en turordning för medlemsstaternas nomineringsrätt inte ger utrymme för ytterligare utvidgningar av EU och uppmanar kommissionen att komma med ett klagörande i denna fråga för nuvarande kandidat- och ansökarländer.

1.10 Genom att betona vikten av att skapa samverkans effekter mellan de två kulturhuvudstädernas kulturella program och evenemang kan man på ett fruktbart sätt påskynda integrationen, främja ömsesidig förståelse och stärka den europeiska identiteten, samtidigt som medborgarna i Europas städer får ökad kunskap om varandra (i enlighet med artikel 1 i beslut 1419/1999/EG). Kommittén anser dessutom att en konkurrenssituation skapas om man har två kulturhuvudstäder, och att denna konkurrens bör ge viss inspiration till en höjning av kvaliteten och en ökad konstnärlig produktion i städernas kulturprogram. Kommittén anser därför att behovet av ökad samverkan mellan städerna skall utgöra ett av kriterierna vid urvalsprocessen.

1.11 Att utse två kulturhuvudstäder per år förutsätter att kulturhuvudstadsevenemanget tilldelas ytterligare budgetmedel, så att man kan se till att standarden och kvaliteten på de kulturella programmen och evenemangen i de två städerna inte sjunker på grund av en minskning av det finansiella stödet till de utsedda städerna.

Urvalsförfarandet

1.12 I samband med de föreslagna ändringarna i beslut 1419/1999/EG är det på sin plats med några kommentarer om urvalsprocessen för kulturhuvudstäderna:

1.13 Regionkommittén anser alltså att det urvalsförfarande och den urvalsstruktur som fastställdes genom beslut 1419/1999/EG i princip är bra, eftersom detta medger att en oberoende jury granskar nomineringarna och framför rekommendationer utifrån öppet redovisade kriterier samt intervjuar representanter för de nominerade städerna och besöker dem.

1.14 Kommittén ställer sig dock tveksam till hur detta urvalsförfarande tillämpas och framför allt till det sätt på vilket ett antal medlemsstater gör sina nomineringar.

1.15 Kommittén vill betona vikten av kulturhuvudstadsevenemangets europeiska dimension. Denna dimension utgör inte alltid den starkaste aspekten när det gäller att nominera en stad. När medlemsstaterna utser en kandidat är det ofta nationella hänsyn som kommer i förgrunden. Kommittén anser därför att nomineringarna bättre måste svara mot de målsättningar och kriterier som gäller för kulturhuvudstadsevenemanget.

1.16 Regionkommittén förordar att samtliga medlemsstater (både nuvarande och kommande) om möjligt skall nominera mer än en kulturhuvudstadskandidat, så att det blir möjligt att inom ramen för den urvalsprocess som fastställs i beslut 1419/1999/EG utifrån de fastställda kriterierna välja den mest lämpade kandidaten. Om så inte sker blir denna urvalsprocess, med sin representativt tillsatta jury, i praktiken överflödig, och evenemangets europeiska dimension kan komma att urholkas.

1.17 Regionkommittén sitter gärna med som medlem i juryn, men vill samtidigt uttrycka sin besvikelse över att denna jury hittills inte har utnyttjats i tillräcklig utsträckning. Kommittén vill dessutom betona att man anser att kommittén bör involveras och att man önskar fortsätta att ha en meningsfull roll i urvalsprocessen i framtiden.

2. Regionkommitténs rekommendationer

2.1 Regionkommittén skall aktivt involveras i de diskussioner som kommissionen har för avsikt att inleda angående de förfaranden och metoder som skall tillämpas för att utse Europas kulturhuvudstäder. Kommittén uppmanar kommissionen att se till att dessa diskussioner kommer igång snarast möjligt.

2.2 Samtliga medlemsstater (både nuvarande och kommande) skall om möjligt utse fler än en kulturhuvudstadskandidat.

Artikel 2.1

KOM(2003) 700 slutlig

Kommissionens textförslag Artikel 2.1 KOM(2003) 700 slutlig	ReK:s ändringsförslag
<p>Städer i medlemsstaterna skall utses till "Europeisk kulturhuvudstad" enligt den turordning som anges i förteckningen i bilaga I. Till och med 2008 skall man utse en stad i den medlemsstat som anges i förteckningen. Från och med 2009 skall man utse en stad i var och en av medlemsstaterna som anges i förteckningen. Den kronologiska ordning som föreskrivs i bilaga I kan ändras i samförstånd mellan berörda medlemsstater. Varje berörd medlemsstat skall i tur och ordning till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och Regionkommittén lägga fram förslag till en eller flera städer. Förslagen skall anmälas senast fyra år innan evenemanget börjar. De skall åtföljas av en eventuell rekommendation från den berörda medlemsstaten.</p>	<p>Städer i medlemsstaterna skall utses till "Europeisk kulturhuvudstad" enligt den turordning som anges i förteckningen i bilaga I. Till och med 2008 skall man utse en stad i den medlemsstat som anges i förteckningen. Från och med 2009 skall man utse en stad i var och en av medlemsstaterna som anges i förteckningen. Den kronologiska ordning som föreskrivs i bilaga I kan ändras i samförstånd mellan berörda medlemsstater. Varje berörd medlemsstat skall i tur och ordning till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och Regionkommittén lägga fram förslag till en eller flera <u>minst två kandidatstäder</u>. Förslagen skall anmälas senast fyra år innan evenemanget börjar. De skall åtföljas av en eventuell rekommendation från den berörda medlemsstaten.</p>

2.3 Urvalsförfarandet skall även omfatta ett kriterium som syftar till att skapa samverkans effekter mellan de två kulturhuvudstädernas kulturella program och evenemang.

Artikel 2.2

(Beslut 1419/1999/EG)

Kommissionens textförslag Artikel 2.2 (Beslut 1419/1999/EG)	ReK:s ändringsförslag
<p>Kommissionen skall varje år sammankalla en jury som skall avge en rapport om nomineringen eller nomineringarna mot bakgrund av åtgärdens mål och särdrag. Juryn skall vara sammansatt av sju ledande och oberoende personligheter som skall vara experter på kulturområdet; av dem skall två utses av Europaparlamentet, två av rådet, två av kommissionen och en av Regionkommittén. Juryn skall lägga fram sin rapport för kommissionen, Europaparlamentet och rådet.</p>	<p>Kommissionen skall varje år sammankalla en jury som skall avge en rapport om nomineringen eller nomineringarna mot bakgrund av åtgärdens mål och särdrag, <u>tillsammans med rekommendationer om hur de två utsedda städerna kan utveckla samverkans effekter mellan sina respektive kulturprogram</u>. Juryn skall vara sammansatt av sju ledande och oberoende personligheter som skall vara experter på kulturområdet; av dem skall två utses av Europaparlamentet, två av rådet, två av kommissionen och en av Regionkommittén. Juryn skall lägga fram sin rapport för kommissionen, Europaparlamentet och rådet.</p>

Bryssel den 21 april 2004

Regionkommitténs

ordförande

Peter STRAUB